

สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการออกแบบพลเมือง Intellectual and Democratic Society Based on Citizen Design

สมบุญ แก้วลัมัย¹, วัชรภรณ์ จันทนุกุล², และ สัญญา เคนาภูมิ^{3*}

Somboon Kaewlamai¹, Watcharaporn Jantanukul², and Sanya Kenaphoom^{3*}

¹คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Faculty of Political Science and Public Administration, Maha Sarakham University, Thailand.

²มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

^{3*}คณะรัฐศาสตร์และการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : zumsa_17@hotmail.com

DOI: 10.14456/ajld.2568.5

Received : December 16, 2024; Revised : January 1, 2025; Accepted : January 3, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดในการสร้างและเป็นประชาธิปไตย การออกแบบของพลเมืองเน้นบทบาทของพลเมืองในฐานะผู้สร้างร่วมของประชาธิปไตยโดยอ้างถึงการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคลต่าง ๆ ในการก่อตั้งสถาบันและการปกครองของสังคม บทความนี้วิเคราะห์รากฐานทางทฤษฎีของสังคมอุดมปัญญา โดยเน้นแนวคิดเช่น การคิดวิเคราะห์ การแบ่งปันความรู้ และรัฐบาลที่มีส่วนร่วม บทความนี้พูดถึงวิธีการออกแบบของพลเมืองช่วยให้ผู้คนและชุมชนส่งเสริมความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความสามัคคีในสังคม นอกเหนือจากความยากลำบากที่เกิดจากการแบ่งแยกทางดิจิทัลและความกังวลเรื่องความเป็นส่วนตัวแล้ว การรวมเอาแพลตฟอร์มดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของพลเมืองยังได้รับการตรวจสอบอีกด้วย บทความนี้ยังกล่าวถึงการต่อต้านของสถาบันและข้อจำกัดด้านทรัพยากรซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการนำการออกแบบของพลเมืองไปปฏิบัติจริง บทความนี้สรุปโดยสรุปแผนในอนาคตเพื่อสนับสนุนวิธีการมีส่วนร่วม เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย และการศึกษา การศึกษาครั้งนี้เน้นย้ำถึงศักยภาพอันปฏิวัติวงการของการออกแบบของพลเมืองในการส่งเสริมชุมชนที่ครอบคลุม เสมอภาค และเป็นประชาธิปไตยทางปัญญา

คำสำคัญ Keywords : สังคมอุดมปัญญา, สังคมประชาธิปไตย, การออกแบบโดยพลเมือง

Abstract

This paper aims to analyze the concept of building an intelligent and democratic society using the framework of citizen design. Through the active participation of individuals in the formation of societal institutions and governance, citizen design highlights the role of

Citation : Kaewlamai, S., Jantanukul, W., & Kenaphoom, S. (2025). Intellectual and Democratic Society Based on Citizen

Design. *Academic Journal of Local Development*, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

citizens as co-creators of democracy. With a focus on concepts like critical thinking, knowledge sharing, and participatory government, the article examines the theoretical foundations of intellectual societies. It discusses how communities and individuals are empowered by citizen design to advance social cohesiveness, accountability, and transparency. The use of digital platforms as tools for enhancing citizen engagement is also explored, along with the challenges posed by digital divides and privacy issues. The article also addresses resource constraints and institutional resistance as barriers to implementing citizen design. It ends by detailing upcoming initiatives to promote participatory approaches, including global collaboration, legislative modifications, and training. This study emphasizes the transformative power of citizen design in fostering inclusive, equitable, and intellectually democratic communities.

Keywords : Intellectual society, Democratic society, Citizen design

บทนำ (Introduction)

สังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตยคือสังคมที่ความรู้ การคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองมีความสำคัญต่อการกระบวนการตัดสินใจและการบริหาร สังคมดังกล่าวให้ความสำคัญกับความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้แน่ใจว่าพลเมืองมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายสาธารณะและระบบสังคม ตามคำกล่าวของ Habermas (1996) ประชาธิปไตยทางปัญญายังรากลึกในแนวคิดของพื้นที่สาธารณะ ซึ่งการสนทนาอย่างเปิดเผยและการอภิปรายอย่างมีเหตุผลช่วยให้เกิดการตัดสินใจร่วมกันและส่งเสริมการพัฒนาสังคม

ในบริบทนี้การออกแบบของพลเมืองจึงกลายเป็นกรอบงานที่สำคัญ การออกแบบของพลเมืองหมายถึงการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคลต่างๆ ในการร่วมกันสร้างระบบ นโยบาย และโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา แนวคิดนี้เน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งพลเมืองไม่เพียงแต่เป็นผู้รับการบริหารเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ทำงานร่วมกันอย่างแข็งขันในการกำหนดการบริหาร การออกแบบของพลเมืองมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาสังคมโดยส่งเสริมการรวมเอาทุกฝ่าย ตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย และส่งเสริมนวัตกรรมผ่านการแก้ปัญหาแบบร่วมกัน (Sanders & Stappers, 2008) นอกจากนี้ การออกแบบโดยพลเมืองยังท้าทายแนวทางแบบบนลงล่างแบบดั้งเดิม โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อเสริมสร้างหลักการประชาธิปไตย (Mouffe, 2005)

บทความนี้มุ่งหวังที่จะวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตย และบทบาทของการออกแบบโดยพลเมืองในการพัฒนาสังคมดังกล่าว วัตถุประสงค์หลักคือ:

1. จัดทำกรอบทฤษฎีเพื่อทำความเข้าใจประชาธิปไตยทางปัญญาและการออกแบบโดยพลเมือง

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ จันทนกุล, และ สันญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

ตรวจสอบการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติของการออกแบบโดยพลเมืองในการส่งเสริมการปกครองแบบมีส่วนร่วม

2. ระบุความท้าทายและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการการออกแบบโดยพลเมืองเข้ากับแนวทางประชาธิปไตย

3. นำเสนอแนวทางในการใช้ประโยชน์จากการออกแบบโดยพลเมืองเพื่อสร้างสังคมที่รวมเอาทุกฝ่ายและสร้างสรรค์มากขึ้น

บทความนี้มุ่งหวังที่จะเน้นย้ำถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงของการออกแบบโดยพลเมืองในการสร้างสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาและรวมเอาทุกฝ่ายในระบอบประชาธิปไตย โดยตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เหล่านี้

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

1. แนวคิดการออกแบบโดยพลเมือง

1.1 มุมมองทางประวัติศาสตร์

แนวคิดการออกแบบโดยพลเมืองมีรากฐานมาจากแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารและการพัฒนาชุมชน ซึ่งเริ่มต้นในศตวรรษที่ 20 โดยเป็นการตอบสนองต่อโครงสร้างการตัดสินใจตามลำดับชั้นและจากบนลงล่าง Ladder of Citizen Participation ของ Arnstein (1969) ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญในการทำ ความเข้าใจบทบาทของพลเมืองในการบริหาร โดยแสดงให้เห็นว่ากรอบการทำงานแบบมีส่วนร่วมสามารถ เปลี่ยนพลวัตของอำนาจจากรูปแบบที่ขับเคลื่อนโดยอำนาจเป็นแนวทางที่พลเมืองเป็นผู้นำได้อย่างไร เมื่อ เวลาผ่านไป การออกแบบโดยพลเมืองได้ขยายจากการมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิมไปสู่การครอบคลุมการ สร้างสรรค์ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน โดยผสมรวมมุมมองจากสาขาวิชาต่างๆ เช่น การวางผังเมือง การ คิดเชิงออกแบบ และทฤษฎีการเมือง (Sanders & Stappers, 2008) วิวัฒนาการนี้สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความสำคัญของการรวมเอาทุกฝ่ายและการกระทำของพลเมืองในการส่งเสริมการพัฒนา สังคมที่ยั่งยืน

1.2 วิวัฒนาการในบริบทของประชาธิปไตยและการปกครอง

การออกแบบของพลเมืองได้พัฒนาควบคู่ไปกับอุดมคติประชาธิปไตย โดยเน้นที่การรวมเสียงที่ หลากหลายเข้าไว้ในการกำหนดนโยบาย ในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ การออกแบบของพลเมืองปรากฏ ให้เห็นในรูปแบบการปกครองแบบปรึกษาหารือและแบบมีส่วนร่วม ซึ่งพลเมืองมีส่วนร่วมโดยตรงใน กระบวนการตัดสินใจ Fung และ Wright (2003) อธิบายถึง "การปกครองแบบมีส่วนร่วมโดยได้รับอำนาจ" ซึ่งเน้นที่การแก้ปัญหาแบบวนซ้ำและการมีส่วนร่วมร่วมกันระหว่างพลเมืองและสถาบัน การเปลี่ยนแปลงนี้ เน้นย้ำถึงบทบาทของการออกแบบของพลเมืองในไม่เพียงแต่การตอบสนองความต้องการเร่งด่วนของสังคม เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกำหนดระบบการปกครองที่มีความยืดหยุ่น ตอบสนอง และเป็นตัวแทนของ ผลประโยชน์สาธารณะด้วย

Citation : Kaewlamai, S., Jantanukul, W., & Kenaphoom, S. (2025). Intellectual and Democratic Society Based on Citizen

Design. Academic Journal of Local Development, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

การออกแบบที่นำโดยพลเมืองหมายถึงแนวทางการมีส่วนร่วมซึ่งบุคคลหรือชุมชนมีอิทธิพลและกำหนดนโยบายสาธารณะ การวางผังเมือง และระบบการปกครองอย่างแท้จริง แนวคิดนี้เน้นที่การเสริมอำนาจให้กับพลเมืองในฐานะผู้สร้างร่วมในการแก้ปัญหาแทนที่จะเป็นผู้รับการตัดสินใจของรัฐบาลอย่างเฉยเมย วิวัฒนาการของแนวคิดนี้เชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับหลักการประชาธิปไตยของการรวมกัน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการปกครองแบบร่วมมือกันมากขึ้น

รากฐานแรกของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ที่มาของการออกแบบที่นำโดยพลเมืองสามารถสืบย้อนไปถึงการเพิ่มขึ้นของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 นักวิชาการ เช่น Arnstein (1969) เน้นย้ำถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วมของพลเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีความหมาย บันไดแห่งการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ Arnstein จัดประเภทระดับของการมีส่วนร่วมของสาธารณะ ตั้งแต่การแสดงออกถึงการเสริมอำนาจให้กับพลเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งวางรากฐานสำหรับแนวทางการปกครองแบบมีส่วนร่วม

การเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมโดยอิงตามการสนทนา (Habermas, 1996) การเปลี่ยนแปลงนี้สนับสนุนการเกิดขึ้นของการออกแบบที่นำโดยพลเมืองในฐานะเครื่องมือในการเชื่อมช่องว่างระหว่างพลเมืองและผู้กำหนดนโยบาย ส่งเสริมการแก้ปัญหาแบบร่วมมือกัน

การบูรณาการกับเทคโนโลยีและการกำกับดูแลแบบเปิด

ในทศวรรษที่ผ่านมา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เปลี่ยนโฉมการออกแบบที่นำโดยพลเมืองโดยทำให้การมีส่วนร่วมที่กว้างขึ้นผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล โครงการริเริ่มต่างๆ เช่น การระดมทุนจากมวลชนและการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองแบบเรียลไทม์ได้อย่างไร (Seltzer & Mahmoudi, 2013) กรอบการกำกับดูแลแบบเปิดซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือความโปร่งใสและการเข้าถึงข้อมูล ทำให้พลเมืองมีอำนาจมากขึ้นในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ

การเน้นย้ำร่วมสมัยเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ร่วมกัน

การตีความสมัยใหม่ของการออกแบบที่นำโดยพลเมืองเน้นที่การสร้างสรรค์ร่วมกัน ซึ่งพลเมือง รัฐบาล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ร่วมมือกันอย่างเท่าเทียมกัน แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ "การปกครองแบบใหม่" ซึ่งให้ความสำคัญกับเครือข่ายมากกว่าโครงสร้างลำดับชั้น (Ansell & Gash, 2008) การสร้างร่วมกันส่งเสริมความครอบคลุมและให้แน่ใจว่านโยบายสะท้อนถึงความต้องการที่หลากหลายของประชากร

นัยสำหรับประชาธิปไตยและการปกครอง

การออกแบบที่นำโดยพลเมืองช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยด้วยการส่งเสริมการเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นและลดความไม่สมดุลของอำนาจระหว่างรัฐบาลและพลเมือง นอกจากนี้ยังส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมโดย

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ จันทนกุล, และ สัญญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

ให้แน่ใจว่าเสียงที่ถูกกลืนรวมอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ ยิ่งไปกว่านั้น ยังเสริมสร้างการปกครองโดยเพิ่มความชอบธรรมและความรับผิดชอบต่อนโยบายสาธารณะ

สรุปวิวัฒนาการของการออกแบบที่นำโดยพลเมืองเน้นย้ำถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการปกครองแบบครอบคลุมและมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงวิถีกว้างขึ้นของนวัตกรรมประชาธิปไตย การบูรณาการกับหลักการปรึกษาหารือ เครื่องมือทางเทคโนโลยี และกระบวนการสร้างร่วมกันเน้นย้ำถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงการปกครองและเสริมอำนาจให้พลเมืองในการกำหนดรูปแบบชุมชนของตน

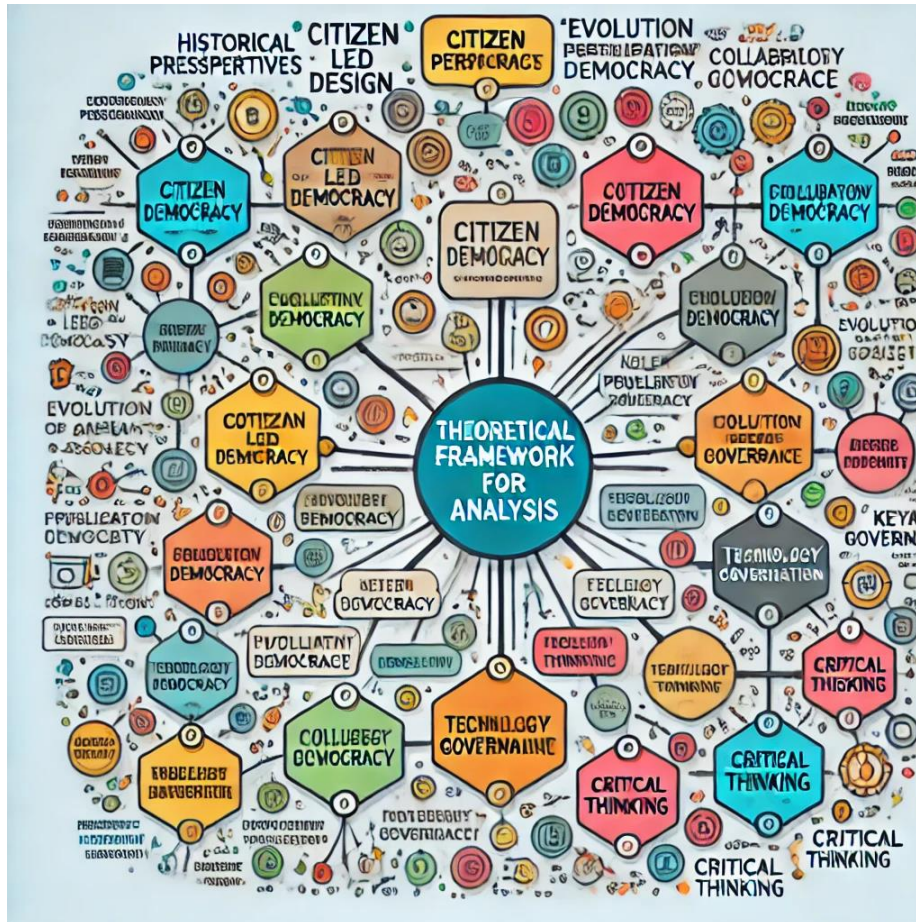
2. หลักการสำคัญของสังคมอุดมปัญญา

2.1 การเผยแพร่ความรู้

การเผยแพร่ความรู้เป็นรากฐานสำคัญของสังคมอุดมปัญญา ช่วยให้พลเมืองมีส่วนร่วมและตัดสินใจได้อย่างรอบรู้ ในสังคมอุดมปัญญา การแลกเปลี่ยนความคิดและข้อมูลอย่างเสรีได้รับการส่งเสริมเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และนวัตกรรม แนวคิดการสอนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของ Freire (1970) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการสนทนา โดยที่ความรู้ไม่ได้รับการรับอย่างเฉยเมย แต่ถูกสร้างขึ้นอย่างแข็งขันผ่านการโต้ตอบ หลักการนี้รับประกันว่าสังคมอุดมปัญญามีความครอบคลุม โดยให้สมาชิกทุกคนมีข้อมูลที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาสังคมอย่างมีความหมาย

2.2 การคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

การคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์เป็นรากฐานของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยช่วยให้บุคคลต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างรอบคอบในการอภิปรายและการตัดสินใจในที่สาธารณะ Dewey (1916) เน้นย้ำถึงบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังการคิดไตร่ตรอง ซึ่งเขาโต้แย้งว่ามีความจำเป็นสำหรับประชาธิปไตยที่ทำงานได้ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมช่วยเสริมสิ่งนี้โดยจัดเตรียมกลไกสถาบันสำหรับพลเมืองเพื่อใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในการกำหนดนโยบายและจัดการกับความท้าทายร่วมกัน หลักการเหล่านี้ร่วมกันทำให้สังคมอุดมปัญญาเป็นแบบไดนามิกและปรับตัวได้ ส่งเสริมนวัตกรรมและความยืดหยุ่นในการเผชิญกับความท้าทายทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ซับซ้อน

ภาพที่ 1 ความคิดแสดงให้เห็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ โดยเน้นที่แนวคิดหลักสองประการ ได้แก่ การออกแบบที่นำโดยพลเมืองและหลักการสำคัญของสังคมอัจฉริยะ สาขาการออกแบบที่นำโดยพลเมืองเจาะลึกถึงมุมมองทางประวัติศาสตร์ วิวัฒนาการของการปกครองแบบประชาธิปไตย แนวทางการมีส่วนร่วม กรอบความร่วมมือ และการผสมรวมเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มพลังให้พลเมืองในการกำหนดทิศทางการปกครองและนโยบาย ในขณะเดียวกัน หลักการสำคัญของสังคมอัจฉริยะเน้นที่การเผยแพร่ความรู้และการคิดวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน หลักการเหล่านี้เน้นที่การตัดสินใจอย่างรอบรู้ การมีส่วนร่วม และการฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์เพื่อรับมือกับความท้าทายทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ กรอบแนวคิดนี้ร่วมกันแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มพลังให้พลเมือง การปกครองแบบมีส่วนร่วม และรากฐานทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับสังคมที่มีความยืดหยุ่นและเท่าเทียมกัน

1. บทบาทของพลเมืองในฐานะผู้สร้างร่วมของระบบประชาธิปไตย

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วัชรารักษ์ จันทนกุล, และ สัณญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

บุคคลและชุมชนในฐานะผู้ร่วมสร้างระบบประชาธิปไตย ส่งเสริมความครอบคลุม การตอบสนอง และความชอบธรรมในการบริหาร กรอบงานนี้ก้าวข้ามรูปแบบเดิมๆ ของประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือที่ช่วยให้พลเมืองสามารถมีอิทธิพลและกำหนดระบบที่ควบคุมชีวิตของตนเองได้

ในสังคมประชาธิปไตย พลเมืองไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการปกครองแบบเฉยเมยเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้มีส่วนร่วมและผู้สร้างร่วมของระบบประชาธิปไตยอีกด้วย แนวทางนี้สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการกำหนดการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตสาธารณะ พลเมืองมีส่วนร่วมสนับสนุนผ่านการสร้างสรรค์ร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผสมผสานประสบการณ์ ความต้องการ และมุมมองที่มีอยู่เข้ากับการกำหนดนโยบายและการปกครอง Fung และ Wright (2003) อธิบายสิ่งนี้ว่าเป็น "การปกครองแบบมีส่วนร่วมที่มีอำนาจ" ซึ่งพลเมืองร่วมมือกับสถาบันต่างๆ เพื่อพัฒนาวิธีแก้ไขความท้าทายที่ซับซ้อนของสังคม แนวทางแบบมีส่วนร่วมนี้ทำให้แนวทางประชาธิปไตยมีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยรับรองว่าการปกครองนั้นครอบคลุม ตอบสนอง และสะท้อนถึงค่านิยมที่หลากหลายของชุมชน

1.1 รากฐานของการสร้างร่วมกันโดยพลเมือง

1.1.1. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม: รากฐานของการออกแบบโดยพลเมืองอยู่ที่ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมโดยตรงของพลเมืองในกระบวนการตัดสินใจ Barber (1984) ได้กำหนดแนวคิดของ "ประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง" ซึ่งพลเมืองไม่ได้เพียงเลือกตัวแทนเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการปรึกษาหารือในที่สาธารณะและการแก้ไขปัญหาด้วย

1.1.2. ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ: ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือขยายบทบาทของพลเมืองโดยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่กลุ่มต่างๆ สามารถมีส่วนร่วมในการสนทนาที่มีความหมายและร่วมกันสร้างสรรค์วิธีแก้ปัญหา (Habermas, 1996) แนวทางนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสนทนาอย่างมีเหตุผลและการตัดสินใจร่วมกันในการปกครองแบบประชาธิปไตย

1.1.3. นวัตกรรมทางสังคมและการปกครอง: การออกแบบของพลเมืองเชื่อมโยงกับแนวคิดของนวัตกรรมทางสังคม โดยที่แนวทางที่สร้างสรรค์และขับเคลื่อนโดยชุมชนช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคม มุมมองนี้ทำให้พลเมืองอยู่ในตำแหน่งของนักประดิษฐ์และผู้ทำงานร่วมกันในการคิดทบทวนระบบการปกครองเพื่อให้บริการผลประโยชน์สาธารณะได้ดีขึ้น (Mulgan, 2006)

1.2 พลเมืองในฐานะผู้สร้างร่วม: การประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

1.2.1. การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม: การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมเป็นตัวอย่างของการสร้างสรรค์ร่วมกันของพลเมืองที่ได้รับการบันทึกไว้เป็นอย่างดี โดยที่ผู้อยู่อาศัยเป็นผู้ตัดสินใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดสรรเงินสาธารณะ กระบวนการนี้ช่วยให้ชุมชนสามารถระบุลำดับความสำคัญ เสนอโครงการ และดูแลการดำเนินการ จึงทำให้การตัดสินใจทางการเงินเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น (Wampler, 2012)

1.2.2. การวางแผนเมืองและชุมชน: พลเมืองมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันสร้างพื้นที่ในเมืองผ่านกระบวนการออกแบบเชิงมีส่วนร่วม โครงการที่นำความคิดเห็นของพลเมืองมาใช้ในการวางแผนพื้นที่สาธารณะ ระบบขนส่ง และการพัฒนาที่อยู่อาศัย ช่วยให้เห็นใจได้ว่าโครงการเหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการและแรงบันดาลใจของชุมชน (Faga, 2006)

1.2.3. แพลตฟอร์มพลเมืองดิจิทัล: การเพิ่มขึ้นของเครื่องมือดิจิทัลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการบริหารจัดการ แพลตฟอร์ม Crowdsourcing เครื่องมือการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ และโครงการข้อมูลเปิดทำให้ประชาชนสามารถเสนอแนวคิด ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมกันสร้างนโยบายได้แบบเรียลไทม์ (Benkler, 2006)

1.2.4. การออกแบบนโยบายร่วมกัน: การออกแบบนโยบายร่วมกันทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย ระเบียบ และโปรแกรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อชีวิตของพวกเขา โดยการร่วมมือกับผู้กำหนดนโยบาย พลเมืองจะมั่นใจได้ว่าการออกแบบการกำกับดูแลมีความครอบคลุมและเป็นตัวแทนของมุมมองที่หลากหลาย (Seltzer & Mahmoudi, 2013)

1.3 ผลกระทบต่อระบบประชาธิปไตย

1.3.1. ความชอบธรรมที่เพิ่มขึ้น: การสร้างสรรค์ร่วมกันช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมของสถาบันประชาธิปไตยด้วยการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและการตอบสนอง เมื่อพลเมืองมีส่วนร่วมโดยตรงในการออกแบบระบบ ความไว้วางใจในธรรมาภิบาลก็จะเพิ่มขึ้น

1.3.2. ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น: การออกแบบของพลเมืองช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบต่อโครงสร้างรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันในนโยบายและโปรแกรม ความรับผิดชอบนี้ขยายไปถึงทั้งพลเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้แน่ใจว่าจะบรรลุพันธกรณี

1.3.3. การเสริมพลังและการรวมกลุ่ม: การให้พลเมืองมีส่วนร่วมในฐานะผู้สร้างร่วมทำให้กลุ่มที่ถูกกลั่นแกล้งมีอำนาจในการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร การรวมกลุ่มนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมเท่านั้น แต่ยังช่วยให้แน่ใจว่าระบบประชาธิปไตยเป็นตัวแทนของสมาชิกทุกคนในสังคมอีกด้วย

1.4 ความท้าทายในการสร้างสรรค์ร่วมกันของพลเมือง

1.4.1. ความเท่าเทียมและการเป็นตัวแทน: การทำให้แน่ใจว่าเสียงทั้งหมดได้รับการได้ยินในกระบวนการออกแบบของพลเมืองนั้นเป็นเรื่องท้าทาย ความไม่สมดุลของอำนาจและทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันอาจทำให้กลุ่มที่เปราะบางถูกละเลย ทำลายเจตนารมณ์ของประชาธิปไตยในการสร้างร่วมกัน

1.4.2. ความซับซ้อนของการปกครอง: ระบบประชาธิปไตยมักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเทคนิคและกฎหมาย ซึ่งอาจทำให้การมีส่วนร่วมของพลเมืองเป็นเรื่องยาก การแก้ไขปัญหาที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มในการสร้างขีดความสามารถเพื่อให้ความรู้แก่พลเมืองและอำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมอย่างรอบรู้

1.4.3. การสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม: แม้ว่าการสร้างร่วมกันของพลเมืองจะทำให้กระบวนการประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์มากขึ้น แต่ก็อาจทำให้การตัดสินใจล่าช้าได้

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ จันทนกุล, และ สันญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

เช่นกัน การสร้างสมดุลระหว่างความต้องการการมีส่วนร่วมในวงกว้างกับความเร่งด่วนในการตัดสินใจด้านการปกครองยังคงเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่อง

สรุปการออกแบบของพลเมืองนำเสนอแนวทางการเปลี่ยนแปลงต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยนิยามพลเมืองใหม่ในฐานะผู้สร้างร่วมแทนที่จะเป็นผู้มีส่วนร่วมแบบเฉื่อยชา แนวทางนี้เสริมสร้างระบบประชาธิปไตยและส่งเสริมให้ชุมชนกำหนดอนาคตของตนเอง โดยส่งเสริมการรวมเอาทุกฝ่าย ความรับผิดชอบ และความชอบธรรม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของแนวทางนี้ขึ้นอยู่กับ การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียม การเป็นตัวแทน และความซับซ้อน ในขณะที่สังคมยังคงพัฒนาต่อไป การออกแบบของพลเมืองยังคงเป็นรากฐานสำคัญของนวัตกรรมในการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. กลไกในการนำความคิดเห็นของพลเมืองมาใช้

2.1 การกำหนดนโยบาย

การนำความคิดเห็นของพลเมืองมาใช้ในการกำหนดนโยบายช่วยเพิ่มความชอบธรรม ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของนโยบายสาธารณะ กลไกต่างๆ เช่น การปรึกษาหารือสาธารณะ การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม และการประชุมของพลเมือง ช่วยให้บุคคลต่างๆ สามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจได้โดยตรง การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ซึ่งนำมาใช้ครั้งแรกในเมืองปอร์โตอาเลเกร ประเทศบราซิล ช่วยให้พลเมืองสามารถจัดสรรเงินสาธารณะได้ ทำให้มั่นใจได้ว่าทรัพยากรต่างๆ จะถูกจัดสรรไปยังลำดับความสำคัญของชุมชน (Baiocchi, 2001) ในทำนองเดียวกัน การประชุมของพลเมืองยังช่วยอำนวยความสะดวกในการอภิปรายอย่างรอบรู้เกี่ยวกับปัญหาที่ซับซ้อน ส่งเสริมการสร้างฉันทามติอย่างรอบรู้

2.2 การแก้ปัญหาโดยอิงชุมชน

การแก้ปัญหาโดยอิงชุมชนทำให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นอย่างร่วมมือกัน กลไกนี้อาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการระบุความท้าทาย เสนอแนวทางแก้ไข และดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ตัวอย่างเช่น สภาชุมชนและโครงการออกแบบร่วมกันในเขตเมืองทำให้ผู้อยู่อาศัยสามารถมีบทบาทในการกำหนดพื้นที่สาธารณะและบริการต่างๆ ได้อย่างแข็งขัน แนวทางจากล่างขึ้นบนนี้ช่วยส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบ เสริมสร้างความสามัคคีทางสังคมและความไว้วางใจระหว่างพลเมืองและสถาบันของรัฐ (Sanders & Stappers, 2008)

3. ตัวอย่างการออกแบบโดยพลเมืองที่มีอิทธิพลต่อประชาธิปไตย

3.1 การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมในเมืองปอร์โตอาเลเกร ประเทศบราซิล

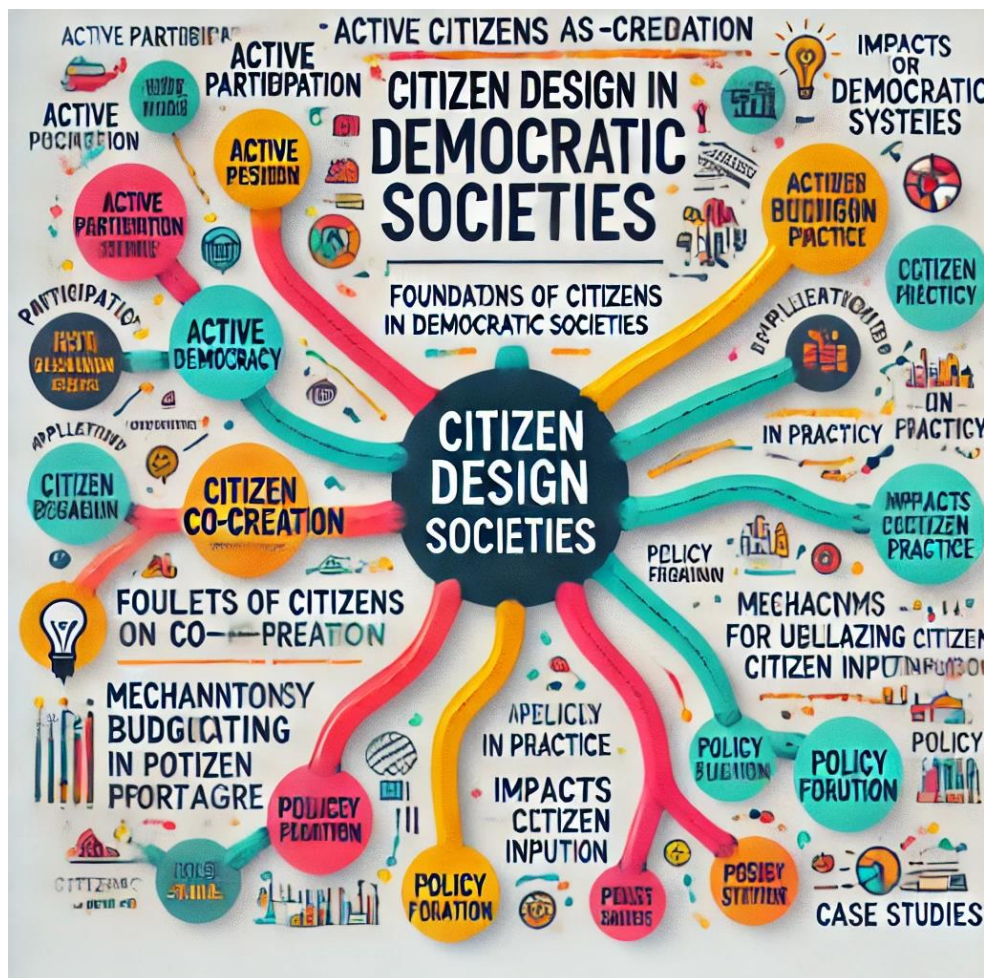
การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมในเมืองปอร์โตอาเลเกรเป็นตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกของการออกแบบโดยพลเมืองที่มีอิทธิพลต่อประชาธิปไตย รูปแบบนี้เริ่มต้นขึ้นในปี 1989 โดยให้พลเมืองมีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลส่วนหนึ่งอย่างไร ส่งผลให้มีความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการจัดสรรทรัพยากรให้กับชุมชนที่ไม่ได้รับบริการเพียงพอมากขึ้น (Baiocchi, 2001)

3.2 สมัชชาพลเมืองในไอร์แลนด์

สมัชชาพลเมืองของไอร์แลนด์มีอิทธิพลต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างมาก ตัวอย่างเช่น สมัชชาปี 2016–2018 เกี่ยวกับการปฏิรูประบบกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายการทำแท้งได้ให้พลเมืองที่ได้รับการคัดเลือกแบบสุ่มเข้ามาหารือและเสนอแนะ กระบวนการดังกล่าวส่งผลให้เกิดการลงประชามติระดับประเทศ และการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายในเวลาต่อมา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงของการออกแบบโดยพลเมืองในการแก้ไขปัญหาสังคมที่ขัดแย้งกัน (Suiter, 2018)

3.3 โครงการออกแบบร่วมในเมืองโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก

โครงการออกแบบร่วมในเมืองโคเปนเฮเกนเกี่ยวข้องกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบพื้นที่สาธารณะและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยประชาชนจะเสนอแนวคิดและให้ข้อเสนอแนะผ่านเวิร์กช็อปและเซสชันการทำงานร่วมกัน เพื่อให้แน่ใจว่าการวางแผนเมืองสะท้อนถึงความต้องการและลำดับความสำคัญของชุมชน (Sørensen & Torfing, 2018)

ภาพที่ 2 การออกแบบของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย

แบบจำลอง "การออกแบบพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย" เน้นบทบาทการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองในฐานะผู้สร้างร่วมที่กระตือรือร้นมากกว่าผู้รับที่เฉยเมยในการปกครองแบบประชาธิปไตย แบบจำลองนี้เน้นที่หลักการต่างๆ เช่น ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและแบบปรึกษาหารือ ซึ่งพลเมืองมีส่วน

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ์ จันทนกุล, และ สันญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

ร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจเพื่อให้แน่ใจว่ามีความครอบคลุม มีความชอบธรรม และตอบสนองแนวทางพื้นฐานได้แก่ การส่งเสริมการปรึกษาหารือในที่สาธารณะที่กระตือรือร้น โมเดลการปกครองที่สร้างสรรค์ และการวางผังเมืองแบบร่วมมือกัน การประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเน้นที่กลไกต่างๆ เช่น การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม แพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการตอบรับ และนโยบายที่ออกแบบร่วมกัน แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่างๆ เช่น ความชอบธรรมที่เพิ่มขึ้น ความรับผิดชอบ และการเสริมอำนาจในขณะจัดการกับความท้าทายต่างๆ เช่น การเป็นตัวแทนที่เท่าเทียมกัน และการสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพกับการมีส่วนร่วม ตัวอย่างในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมในปอร์โตอาเลเกรและการชุมนุมของพลเมืองในไอร์แลนด์ เน้นย้ำถึงศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมและเสริมสร้างระบบประชาธิปไตย

การเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยีและการออกแบบของพลเมือง

1. แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการมีส่วนร่วมของพลเมือง

แพลตฟอร์มดิจิทัลได้ปฏิวัติการมีส่วนร่วมของพลเมืองด้วยการให้วิธีการสร้างสรรค์สำหรับบุคคลต่างๆ ในการมีส่วนร่วมกับการบวนการประชาธิปไตย แพลตฟอร์มเหล่านี้ รวมถึงโซเซียลมีเดีย ฟอรัมออนไลน์ และเครื่องมือการมีส่วนร่วมเฉพาะทาง ช่วยให้พลเมืองสามารถแสดงความคิดเห็น เข้าถึงข้อมูล และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์มอย่าง Decidim ซึ่งเป็นเครื่องมือโอเพ่นซอร์สที่ใช้โดยเมืองต่างๆ เช่น บาร์เซโลนา ช่วยให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม เสนอแนวคิด และลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับนโยบาย (Borge & Santamarina, 2015) ในทำนองเดียวกัน การยื่นคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์และการปรึกษาหารือออนไลน์เป็นกลไกสำหรับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในวงกว้าง ทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเข้าถึงและครอบคลุมมากขึ้น (Macintosh, 2004)

เครื่องมือดิจิทัลยังสนับสนุนความโปร่งใสและความรับผิดชอบโดยให้เข้าถึงข้อมูลของรัฐบาลได้อย่างเปิดเผยและอำนวยความสะดวกในการให้ข้อเสนอแนะแบบเรียลไทม์ เทคโนโลยีอัจฉริยะช่วยลดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมแบบเดิมๆ เช่น ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์และเวลา ทำให้กลุ่มที่ถูกละเลยสามารถแสดงความคิดเห็นได้ การขยายตัวของเทคโนโลยีอัจฉริยะทำให้ความคิดเห็นของพลเมืองถูกบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการเมืองมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากโครงการ "เมืองอัจฉริยะ" เช่น โครงการ MyData ของเฮลซิงกิ ซึ่งผสมผสานความคิดเห็นของพลเมืองเข้ากับการวางแผนเมือง (Janssen et al., 2017)

2. ความท้าทายและความเสี่ยงของการมีส่วนร่วมของพลเมืองบนพื้นฐานดิจิทัล

2.1 ช่องว่างทางดิจิทัล

แม้ว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลจะมีศักยภาพ แต่การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งมักเรียกกันว่าช่องว่างทางดิจิทัล ถือเป็นข้อจำกัดด้านประสิทธิผล ช่องว่างดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น รายได้ การศึกษา และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ตามที่ Van Deursen และ Van Dijk (2014) กล่าวไว้ ความแตกต่างในความรู้ด้านดิจิทัลทำให้ความไม่เท่าเทียมกันรุนแรงขึ้น เนื่องจากพลเมืองบางคนขาดทักษะที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่ชนบทและประชากรที่ไม่ได้รับบริการ

เพียงพออาจถูกกีดกันออกไปโดยเฉพาะ ทำให้ความไม่สมดุลของอำนาจที่มีอยู่เดิมรุนแรงขึ้น และทำให้เสียงบางส่วนไม่ได้รับการรับฟังในโครงการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล

2.2 ข้อยกเว้นเรื่องความเป็นส่วนตัว

ปัญหาความเป็นส่วนตัวเป็นอีกความท้าทายที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของพลเมืองบนพื้นฐานดิจิทัล การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลพลเมืองสำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมมักเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต การละเมิดข้อมูล และการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในทางที่ผิด ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและการแสวงประโยชน์จากข้อมูลอาจทำให้บุคคลต่างๆ ไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ที่ทำลายความไว้วางใจในเครื่องมือดิจิทัลและสถาบันประชาธิปไตย (Zuboff, 2019) ยิ่งไปกว่านั้น อัลกอริทึมที่ไม่โปร่งใสและแนวทางการจัดการข้อมูลที่ใช้โดยแพลตฟอร์มต่างๆ อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่เป็นกลางหรือการนำเสนอเสียงของพลเมืองที่ไม่เท่าเทียมกัน (Eubanks, 2018)

ดังนั้นแม้ว่าเทคโนโลยีจะนำเสนอเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของพลเมือง แต่การนำมาใช้จะต้องแก้ไขปัญหาสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าการมีส่วนร่วมจะเท่าเทียมและปลอดภัย การเชื่อมต่อช่องว่างทางดิจิทัลต้องอาศัยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน โปรแกรมการรู้หนังสือทางดิจิทัล และการออกแบบที่ครอบคลุม เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ พร้อมกันนี้ การปกป้องความเป็นส่วนตัวที่แข็งแกร่ง การกำกับดูแลเครื่องมือดิจิทัลที่โปร่งใส และแนวทางปฏิบัติข้อมูลที่ต้องตามจริยธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งเสริมความไว้วางใจและเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยีในกระบวนการประชาธิปไตย

ประโยชน์ของสังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตย

1. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น

สังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นเสาหลักสำคัญในการส่งเสริมความไว้วางใจระหว่างพลเมืองและสถาบัน ความโปร่งใสช่วยให้กระบวนการตัดสินใจ นโยบาย และการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะสามารถเข้าถึงได้และเปิดให้ตรวจสอบได้ ตามที่ Bovens (2007) กล่าวไว้ ความโปร่งใสช่วยเพิ่มความรับผิดชอบโดยทำให้พลเมืองสามารถติดตามและประเมินผลการกระทำของผู้มีอำนาจ ซึ่งจะช่วยลดการทุจริตและประสิทธิภาพที่ลดลง สังคมประชาธิปไตยบรรลุผลดังกล่าวผ่านกลไกต่างๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูล การตรวจสอบสาธารณะ และเครื่องมือการมีส่วนร่วมที่ช่วยให้พลเมืองสามารถเรียกร้องความรับผิดชอบจากรัฐบาลได้

ตัวอย่างเช่น แพลตฟอร์มความโปร่งใสทางดิจิทัล เช่น พอร์ทัล RTI (สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล) ของอินเดีย ช่วยให้พลเมืองสามารถเข้าถึงเอกสารของรัฐบาลได้ ทำให้มั่นใจได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ระบบดังกล่าวช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการปกครองและส่งเสริมการตัดสินใจที่ถูกต้องตามจริยธรรม

2. การเสริมพลังให้กับชุมชนที่ถูกกลืน

สังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตยทำงานอย่างแข็งขันเพื่อรวมและเสริมพลังให้กับชุมชนที่ถูกกลืน โดยให้พื้นที่แก่ชุมชนเหล่านั้นในการแสดงความต้องการและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กรอบการทำงานแบบมีส่วนร่วมช่วยให้มั่นใจได้ว่ากลุ่มที่ถูกกีดกันมาโดยตลอด เช่น ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย และประชากรที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ จะถูกผนวกรวมเข้ากับกระบวนการประชาธิปไตย การรวมเอาทุกคนเข้าไว้ด้วยกันนี้มีความจำเป็นต่อการแก้ไขความไม่เท่าเทียมกันในระบบและส่งเสริมความเสมอภาค

Cornwall (2008) เน้นย้ำถึงบทบาทของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่ที่กลุ่มที่ถูกกลืนสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่ส่งผลต่อชีวิตของพวกเขาได้ ตัวอย่างเช่น ความคิดริเริ่ม เช่น การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของบราซิลประสบความสำเร็จในการจัดสรรทรัพยากรให้กับชุมชนที่ไม่ได้รับบริการเพียงพอ ช่วยให้ชุมชนเหล่านั้นมีอำนาจในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และการดูแลสุขภาพ การเสริมพลังส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกถึงอำนาจและความเป็นเจ้าของ ทำให้บุคคลที่ถูกกลืนกลายเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนที่กระตือรือร้นในการพัฒนาสังคม

3. ความสามัคคีทางสังคมและนวัตกรรมที่เพิ่มขึ้นผ่านความหลากหลาย

สังคมอุดมปัญญาและประชาธิปไตยเจริญรุ่งเรืองจากความหลากหลายของความคิด มุมมอง และประสบการณ์ที่ประชาชนนำมาให้ ความหลากหลายนี้ส่งเสริมความสามัคคีทางสังคมโดยส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความร่วมมือ และความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มต่างๆ เมื่อชุมชนที่หลากหลายทำงานร่วมกัน พวกเขาจะจัดการกับความท้าทายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสร้างโซลูชันที่สร้างสรรค์ซึ่งสะท้อนความต้องการของประชากรในวงกว้าง (Page, 2007)

นอกจากนี้ รากฐานทางปัญญาของสังคมดังกล่าวซึ่งสร้างขึ้นจากการคิดวิเคราะห์และการแลกเปลี่ยนความรู้ ยังกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การวิจัยแสดงให้เห็นว่าทีมงานที่มีความหลากหลายมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นและแก้ปัญหาได้ดีกว่าเนื่องจากสามารถดึงประสบการณ์และมุมมองที่หลากหลายมาใช้ได้ (สก็อตต์ เพจ 2007) ประเทศต่างๆ เช่น ฟินแลนด์ ซึ่งเป็นที่รู้จักในด้านแนวทางการศึกษาและการปกครองที่ใช้ปัญญาและประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่านโยบายที่ครอบคลุมส่งเสริมทั้งความสามัคคีทางสังคมและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจผ่านนวัตกรรมได้อย่างไร

ความท้าทายในการนำ Citizen Design ไปใช้

การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของสถาบัน

ความท้าทายหลักประการหนึ่งในการนำ Citizen Design ไปใช้คือการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของสถาบัน ระบบราชการมักมีโครงสร้างเพื่อรักษาลำดับชั้นที่มีอยู่ ซึ่งอาจขัดขวางความพยายามในการบูรณาการแนวทางการมีส่วนร่วม การต่อต้านเกิดจากความกลัวที่จะสูญเสียการควบคุม การหยุดชะงักของกระบวนการที่จัดทำขึ้น และความสงสัยเกี่ยวกับความเป็นไปได้หรือประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของพลเมือง ตามที่ North (1990) กล่าวไว้ สถาบันต่างๆ มักจะขึ้นอยู่กับเส้นทางโดยเนื้อแท้ ซึ่งหมายความว่าสถาบันเหล่านี้มักจะสนับสนุนบรรทัดฐานและแนวทางปฏิบัติในอดีต ทำให้ยากต่อการนำแนวทางที่

สร้างสรรค์ เช่น Citizen Design มาใช้ การเอาชนะการต่อต้านนี้ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมภายในสถาบันและความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งซึ่งมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการปกครองแบบครอบคลุม

การสร้างสมดุลระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการมีส่วนร่วมของพลเมือง

การออกแบบของพลเมืองอาศัยการรวมเสียงของพลเมืองอย่างมีความหมาย แต่การสร้างสมดุลระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอาจเป็นเรื่องท้าทาย ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เฉพาะทางที่จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาทางสังคมที่ซับซ้อน ในขณะที่พลเมืองมีส่วนสนับสนุนข้อมูลเชิงลึกตามบริบทและมุมมองที่หลากหลาย การรักษาสมดุลที่เหมาะสมเกี่ยวข้องกับการให้แน่ใจว่าคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแจ้งการตัดสินใจโดยไม่บดบังการมีส่วนร่วมของพลเมือง ดังที่ Fischer (2000) ชี้ให้เห็น แนวทางการมีส่วนร่วมต้องบูรณาการความเชี่ยวชาญทางเทคนิคกับความรู้ในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความชอบธรรมและประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นเมื่อคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญขัดแย้งกับความต้องการของพลเมือง ซึ่งจำเป็นต้องมีกระบวนการที่โปร่งใสเพื่อไกล่เกลี่ยความตึงเครียดเหล่านี้และจัดลำดับความสำคัญของวิธีแก้ปัญหาแบบร่วมมือกัน

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความสามารถในการปรับขนาด

การนำแผนริเริ่มการออกแบบของพลเมืองไปใช้จำเป็นต้องมีทรัพยากรจำนวนมาก รวมถึงการลงทุนทางการเงิน บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ความต้องการเหล่านี้อาจสูงเกินไปสำหรับชุมชนหรือรัฐบาลที่มีทรัพยากรจำกัด ซึ่งจำกัดขอบเขตและความยั่งยืนของโปรแกรมการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ การขยายแผนริเริ่มการออกแบบของพลเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาที่กว้างขึ้นหรือซับซ้อนยิ่งขึ้นยังก่อให้เกิดความท้าทายด้านการจัดการ โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่หลากหลายหรือกระจายตัวทางภูมิศาสตร์ การวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) เน้นย้ำว่าการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงต้องใช้ความพยายามและทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการมีส่วนร่วมแบบผิวเผินอาจเสี่ยงต่อการทำลายความไว้วางใจและประสิทธิภาพ การแก้ไขความท้าทายนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วม การจัดหาเงินทุน และการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อแบ่งปันภาระในการจัดสรรทรัพยากร

ทิศทางในอนาคต

กลยุทธ์ในการส่งเสริมการออกแบบของพลเมืองในการปกครอง

การศึกษาและการเสริมสร้างศักยภาพ

การศึกษาและการเสริมสร้างศักยภาพมีความสำคัญพื้นฐานในการส่งเสริมการออกแบบของพลเมืองในการปกครอง พลเมืองต้องมีความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งรวมถึงการให้ความรู้แก่บุคคลเกี่ยวกับสิทธิ กระบวนการประชาธิปไตย และกลไกต่างๆ ที่มีไว้สำหรับการมีส่วนร่วม แนวคิดการสอนเชิงวิพากษ์ของ Freire (1970) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดเตรียมเครื่องมือให้กับพลเมืองเพื่อวิเคราะห์และมีอิทธิพลต่อโครงสร้างทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ รัฐบาลและองค์กรภาคประชาสังคมสามารถดำเนินโครงการการศึกษาพลเมือง การประชุมเชิงปฏิบัติการชุมชน และโครงการความรู้ทางดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้พลเมืองมีบทบาทเชิงรุกในการปกครอง นอกจากนี้

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ จันทนกุล, และ สันญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

ความพยายามในการสร้างศักยภาพควรรขยายไปยังสถาบันของรัฐเพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

การปฏิรูปนโยบายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการปกครองมีความจำเป็นต่อการสร้างสถาบันการออกแบบของพลเมือง การปฏิรูปนโยบายสามารถสร้างกรอบทางกฎหมายและขั้นตอนที่จำเป็นในการฝังแนวทางปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมเข้าในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาจรวมถึงการกำหนดให้มีการปรึกษาหารือกับสาธารณะ การจัดตั้งระบบงบประมาณแบบมีส่วนร่วม และการตรากฎหมายที่รับรองการเข้าถึงข้อมูลของพลเมือง ตามที่ Fung และ Wright (2003) กล่าวไว้ ความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับนโยบายที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และจัดเตรียมเส้นทางที่ชัดเจนสำหรับการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการสร้างอิทธิพลต่อผลลัพธ์ รัฐบาลควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ากรอบงานเหล่านี้สามารถปรับให้เข้ากับบริบทในท้องถิ่นได้และปรับขนาดได้เพื่อรองรับชุมชนที่หลากหลาย

บทบาทของเครือข่ายระดับโลกและความร่วมมือ

เครือข่ายระดับโลกและความร่วมมือมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการออกแบบของพลเมืองโดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ การแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด และการสร้างศักยภาพร่วมกัน องค์กรระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติและธนาคารโลก ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นเรื่อยๆ ในฐานะเส้นทางสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โครงการความร่วมมือ เช่น Open Government Partnership (OGP) มอบแพลตฟอร์มให้ประเทศต่างๆ เรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน และสร้างสรรค์แนวทางการมีส่วนร่วมที่ปรับให้เหมาะสมกับความท้าทายเฉพาะของแต่ละประเทศ

ยิ่งไปกว่านั้น ความร่วมมือระดับโลกสามารถแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของทรัพยากรได้โดยการจัดสรรเงินทุนและการสนับสนุนทางเทคนิคไปยังภูมิภาคที่มีวิธีการจำกัดในการดำเนินการตามการออกแบบของพลเมือง แพลตฟอร์มดิจิทัลและฟอรัมระดับโลกช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันข้ามพรมแดนมากขึ้น ช่วยให้ผู้ใช้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายสามารถร่วมกันสร้างโซลูชันและสนับสนุนการกำกับดูแลแบบครอบคลุมในขอบเขตที่กว้างขึ้น (Janssen et al., 2017)

บทสรุป (Conclusion)

การทบทวนครั้งนี้เน้นย้ำถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงของการออกแบบของพลเมืองในการส่งเสริมสังคมแห่งปัญญาและประชาธิปไตย การค้นพบที่สำคัญเน้นย้ำว่าการออกแบบของพลเมืองช่วยให้บุคคลต่างๆ มีอำนาจในการสร้างระบบประชาธิปไตยร่วมกัน ฝานมุมมองที่หลากหลายเข้ากับการปกครองและเพิ่มความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และนวัตกรรม ในขณะที่แพลตฟอร์มดิจิทัลทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการมีส่วนร่วม ความท้าทาย เช่น การต่อต้านของสถาบัน ช่องว่างทางดิจิทัล และปัญหาความเป็นส่วนตัวจะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากกรอบการทำงานแบบมี

ส่วนร่วม การศึกษา การปฏิรูปนโยบาย และความร่วมมือระดับโลกเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการผังการ
ออกแบบของพลเมืองลงในโครงสร้างการปกครอง

อย่างไรก็ตามเพื่อใช้ประโยชน์จากศักยภาพของการออกแบบของพลเมือง จำเป็นต้องใช้ความ
พยายามร่วมกันอย่างตั้งใจ ผู้กำหนดนโยบายต้องให้ความสำคัญกับการปกครองแบบมีส่วนร่วมโดยบังคับใช้
การปฏิรูปที่สร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองให้เป็นสถาบัน ในขณะที่โครงการด้านการศึกษาควรให้ความรู้
และทักษะที่จำเป็นแก่พลเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลและองค์กรต่างๆ ต้องลงทุนใน
เครื่องมือและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่เข้าถึงได้เพื่อเชื่อมต่อช่องว่างทางดิจิทัลและปกป้องความเป็นส่วนตัว ยิ่ง
ไปกว่านั้น การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับท้องถิ่นและระดับโลกสามารถขยาย
ผลกระทบของการออกแบบโดยพลเมืองและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของทรัพยากรได้ การออกแบบโดย
พลเมืองไม่ควรได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการเสริม แต่ควรเป็นแง่มุมพื้นฐานของการปกครองแบบ
ประชาธิปไตย

นอกจากนั้นการบูรณาการการออกแบบโดยพลเมืองเข้ากับกรอบประชาธิปไตยนั้นนำเสนอวิสัยทัศน์
ของสังคมที่การรวมเอาทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางปัญญาเติบโต ในสังคม
ดังกล่าว พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อชีวิตของ
พวกเขา ส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของและความไว้วางใจในการปกครอง ความหลากหลายและความร่วมมือ
ผลักดันนวัตกรรม ในขณะที่ความโปร่งใสและความรับผิดชอบช่วยสร้างสถาบันที่แข็งแกร่งขึ้น วิสัยทัศน์นี้ไม่
เพียงแต่เป็นความปรารถนาแต่ยังบรรลุได้ โดยต้องให้รัฐบาล สังคมพลเมือง และพลเมืองมุ่งมั่นที่จะทำงาน
ร่วมกันเพื่อสร้างระบบที่สะท้อนถึงคุณค่าของการรวมเอาทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน ความรู้ และความก้าวหน้า
ร่วมกัน โดยการให้ความสำคัญกับการออกแบบโดยพลเมือง สังคมสามารถก้าวไปไกลกว่าการบรรลุอนาคตที่
มั่นคงทางปัญญาและมีชีวิตชีวาในระบอบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง (References)

- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543–571.
<https://doi.org/10.1093/jopart/mum032>
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Baiocchi, G. (2001). Participation, activism, and politics: The Porto Alegre experiment. *Latin American Perspectives*, 28(1), 45–63. <https://doi.org/10.1177/0094582X0102800104>
- Barber, B. R. (1984). *Strong democracy: Participatory politics for a new age*. University of California Press.

Citation : สมบูรณ์ แก้วลมัย, วิชากรณ จันทกุล, และ สันญา เคนาภูมิ. (2025). สังคมอุดมปัญญาประชาธิปไตยบนพื้นฐานของการ

ออกแบบพลเมือง. วารสารวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 55-72. <https://doi.org/10.14456/ajld.2025.5>

- Benkler, Y. (2006). *The wealth of networks: How social production transforms markets and freedom*. Yale University Press.
- Borge, R., & Santamarina, E. (2015). Democracy in the digital age: Decidim as an open-source participatory platform. *International Journal of E-Politics*, 6(4), 29–48. <https://doi.org/10.4018/IJEP>
- Bovens, M. (2007). Analysing and assessing accountability: A conceptual framework. *European Law Journal*, 13(4), 447–468. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0386.2007.00378.x>
- Cornwall, A. (2008). Unpacking 'participation': Models, meanings, and practices. *Community Development Journal*, 43(3), 269–283. <https://doi.org/10.1093/cdj/bsn010>
- Dewey, J. (1916). *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. Macmillan.
- Eubanks, V. (2018). *Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor*. St. Martin's Press.
- Faga, B. (2006). *Designing public consensus: The civic theater of community participation for architects, planners, and urban designers*. Wiley.
- Fischer, F. (2000). *Citizens, experts, and the environment: The politics of local knowledge*. Duke University Press.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. Continuum.
- Fung, A., & Wright, E. O. (2003). Deepening democracy: Institutional innovations in empowered participatory governance. Verso.
- Habermas, J. (1996). *Between facts and norms: Contributions to a discourse theory of law and democracy*. MIT Press.
- Janssen, M., Charalabidis, Y., & Zuiderwijk, A. (2017). Benefits, adoption barriers and myths of open data and open government. *Information Systems Management*, 29(4), 258–268. <https://doi.org/10.1080/10580530.2012.716740>
- Macintosh, A. (2004). Characterizing e-participation in policy-making. *Proceedings of the 37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences*, 1–10. <https://doi.org/10.1109/HICSS.2004.1265300>
- Mouffe, C. (2005). *On the political*. Routledge.
- Mulgan, G. (2006). The process of social innovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1(2), 145–162.

North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change, and economic performance*.
Cambridge University Press.

Open Government Partnership (OGP). (n.d.). *What is the OGP?* Retrieved from
<https://www.opengovpartnership.org>.